

Рис. 4. Ефективність методів впровадження олімпійської освіти, що мають місце в роботі регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти України

Отримані результати свідчать, що фахівцям які працюють на базі профільних вищих навчальних закладів та співробітникам центрів олімпійських досліджень та освіти необхідно звернути увагу на доцільність ефективного використання саме групи практичних методів, який включає тренінги, залучення молоді до заходів з олімпійської освіти, розповсюдження спеціальної літератури, організацію та проведення наукових досліджень. Такий підхід в роботі фахівців даного напрямку оптимізує діяльність освітніх та наукових установ, покращить сприйняття та засвоєння необхідно інформації.

ВИСНОВКИ. В результаті проведених досліджень було встановлено, що продуктивна діяльність регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти є складовою частиною оптимального функціонування системи олімпійської освіти України, при цьому, особливості роботи центрів, напрями та зміст, ефективні форми та методи діяльності регіональних центрів залишаються актуальним питанням наукових досліджень. Експертне опитування виявило, що найбільш ефективною формою впровадження олімпійської освіти є інтеграція олімпійської освіти у навчальні дисципліни, на другому місці – проведення науково-дослідної роботи з олімпійської тематики, а на третьому – організація роботи олімпійських музеїв, олімпійських галерей, кабінетів олімпійської освіти, на четвертому – організація спортивно-масової роботи з олімпійської тематики. Результати дослідження дозволяють зазначити, що найефективнішим методом впровадження олімпійської освіти, що мають місце в роботі регіональних центрів олімпійських досліджень та освіти України є практичний метод (заходи присвячені олімпійській освіті), на другому та третьому місці відповідно – наочний (презентації, відеоматеріали) та словесний (лекції, семінар та ін.) методи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булатова М. М. Система олімпійської освіти в Україні / М. М. Булатова // Фізичне виховання в школі. – 2008. – № 1. – С. 40–43.
2. Булатова М.М. Олімпійська Академія України / ТОВ «Літера», К. – 2011, 111 с.
3. Дудкін В. Ю. Олімпійська освіта як складова реалізації ідеології олімпізму в процесі підготовки студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту України / В. Ю. Дудкін // Олімпійський спорт і спорт для всіх: матеріали XIV міжнар. наук. конгр., (Київ, 5–8 жовт. 2010 р.): тези допов. – К. : Олімпійська література, 2010. – С. 716.
4. Єрмолова В. М. Організація олімпійської освіти у зарубіжних країнах / В. М. Єрмолова // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 2. – С. 47–50.
5. Міжнародний центр олімпійських досліджень та освіти // Режим доступу: [<http://oau-ukr.com/tur/start.html>]
6. Олімпійська Академія України // Режим доступу: [<http://oau-ukr.com/>].
7. International Olympic Academies. 9-th International session for directors of National Olympic Academies. 1–8 June 2007. Proceedings. – Olympia.
8. Naul R. Olympic education / Roland Naul. – Oxford : Meyer & Meyer (UK) Ltd, 2008. – 168 p.
9. Official website of the Olympic Movement // Режим доступу: [<http://www.olympic.org/the-olympic-studies-centre>].
10. Rodichenko V. Olympic Education: Searching for a National model / Vladimir Rodichenko, Alexander Kontanistov // Olympic International Congress on Sport Science, Sport Medicine and Physical Education : Books of Abstracts. – Brisbane, Australia, 7–12 September, 2000. – P. 429.
11. Rogge J. Towards greater universality / J. Rogge // Olympic review. – 2002. – XXII, 40.– August. – P. 3.
12. Samaranch J. A. / Juan Antonio Samaranch // Centennial Olympic Cong : Report Congress of Unity. – IOC, 1994. – P. 64.
13. Samaranch J. A. Preface / J. A. Samaranch // Olym Message. The Olym Museum. – 1993. – № 37, Sept. – P. 2–3.

Сосненко Є.П., Лупало О.В.
ВНДЗУ «УМСА» м. Полтава

ВИВЧЕННЯ УМОВ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ЗАНЯТТЯХ В ГРУПІ ОЗДОРОВЧОГО ПЛАВАННЯ

Автори статті констатують, що найважливішим матеріальним, інтелектуальним і духовним засобом виховання гармонійно розвиненої, соціально активної, креативної особистості є фізична культура і спорт. У сучасному суспільстві

затребувана здорова, творча, соціально адаптована людина. Необхідно формувати «здорові» суспільні стереотипи, наприклад, моду на здоров'я. Сучасна фізична культура виконує важливі соціальні функції по оптимізації фізичного стану населення, організації здорового способу життя, підготовці до життєвої практики. Одна з головних причин того, що фізична культура не завжди є основною потребою людини – це зсув акценту при її формуванні на рухові компоненти в збиток інтелектуальним і соціально-психологічним. Отже, необхідно інакше поглянути на проблему формування фізичної культури людини, на її теоретичні основи. Творчим і фізичним розвитком студентської молоді є два взаємопов'язані аспекти їх зростання. Так само, творчий розвиток і зміцнення психологічного здоров'я особистості, взаємопов'язані між собою і розвиваються у взаємодії один з одним. Принципове значення у цьому плані мають дослідження проблем фізкультурно-оздоровчої роботи з молоддю в умовах освітніх установ. У ряді досліджень показана особлива роль рухів у плаванні та ігор у воді для активізації творчих можливостей, розвитку пізнавальних стратегій для адекватної оцінки ситуації спілкування і взаємодії, вибору конструктивної моделі поведінки. Розвиток рухових здібностей на заняттях оздоровчим плаванням оптимізує розвиток фізичної і розумової працездатності і реалізацію творчих потенціалів особистості.

Ключові слова: навчально-виховний процес, творчий розвиток, психологічний супровід, професійна підготовка, оздоровче плавання, студентська молодь.

Сосненко Є.П. та Лупало О.В. «Вивчення умов психологічного супроводу творчого розвитку студентської молоді на заняттях в групі оздоровчого плавання». Автори статті розкривають проблему пошуку нових можливостей для творчого розвитку студентської молоді у процесі занять оздоровчим плаванням у контексті професійної підготовки.

Ключові слова: навчально-виховний процес, творчий розвиток, психологічний супровід, професійна підготовка, оздоровче плавання, студентська молодь.

Sosненко E., Lupalo O. A study of terms of psychological accompaniment of creative development of student young people is on employments in the group of the health swimming. The authors of the article establish, that by the major material, intellectual and spiritual means of education harmoniously developed, socially active, creative personality there are a physical culture and sport. The healthy is highly sought in modern society, creative, socially adapted man. It is necessary to form "healthy" public stereotypes, for example, fashion on a health. A modern physical culture executes important social functions on optimization of bodily condition of population, organization of healthy way of life, preparation to vital practice. One of main reasons of that a physical culture not always is the basic necessity of man is the change of accent at her forming on motive components in a loss intellectual and social psychological. Thus, it is necessary differently to look at the problem of forming of physical culture of man, on her theoretical bases. Creative and physical development of student young people is two tied aspects of their increase. Similarly, creative development and strengthening of psychological health personalities tied inter se and develop in cooperation from each other. A fundamental value in this plan researches of problems of athletic-health work have with young people in the conditions of educational establishments. In a number of researches the special role of motions in swimming and playing is shown water for activation of creative possibilities, development of cognitive strategies for the adequate estimation of situation of communication and cooperation, choice of structural model of behavior. Developing motive flairs on engaging in the health swimming optimizes development of physical and mental capacity and realization of creative potentials of personality.

Key words: educational-educator process, creative development, psychological accompaniment, professional preparation, health swimming, student young people.

Постановка проблеми та її зв'язок з іншими сторонами дослідження. Актуальність вивчення і психологічного супроводу творчого розвитку особистості визначається змінами в соціальній ситуації сучасної України. В умовах, що створилися, підвищилися вимоги до таких якостей особистості як відкритість новому досвіду, творче відношення до дійсності. У сучасній психології і педагогіці проблему творчого розвитку особистості досліджували вітчизняні М.С. Каган, А.Г. Ковальов та інші [6, с.46-52]. Проте не дивлячись на велику кількість досліджень, до цих пір немає єдиної думки про суть і природу творчої особистості, критерії та умови її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найважливіше соціальне завдання сучасного суспільства полягає в тому, щоб виростити покоління громадян, що гармонійно поєднують в собі духовне багатство, творчість, моральну чистоту і фізичну досконалість. При цьому найважливішим матеріальним, інтелектуальним і духовним засобом виховання гармонійно розвиненої, соціально активної, креативної особистості є фізична культура і спорт. У сучасному суспільстві затребувана здорова, творча, соціально адаптована людина. Необхідно формувати «здорові» суспільні стереотипи, наприклад, моду на здоров'я (М.М. Амосов, О.С.Васильєва, К.М. Журавльова) [3, с.58-71]. У зв'язку з цим нам представляється особливо важливою проблема пошуку нових можливостей для творчого розвитку студентської молоді у процесі навчання у вузі. Такі можливості, як ми припускаємо, полягають у збереженні і зміцненні психологічного здоров'я, активізації творчих можливостей особистості через психологічний супровід цього процесу. За твердженням А.Маслоу [9], творчість і психологічне здоров'я не відділими. По-справжньому творчою є психологічно здорова людина. Дана проблема є актуальною і розробляється сьогодні рядом дослідників (В.А. Ананьєв, та ін.) [1, с.177-183]. Психологічне здоров'я (за І.В. Дубровіною), це психологічні аспекти психічного здоров'я, тобто сукупність особових характеристик, що є передумовами стресостійкості, соціальної адаптації, успішної самореалізації. На думку І.В.Дубровіної, О.В.Хухлаєвої та інших дослідників, психологічне здоров'я, як найважливіший чинник творчого розвитку особистості, слід цілеспрямовано формувати [12, с.234-248]. Сучасна фізична культура виконує важливі соціальні функції по оптимізації фізичного стану населення, організації здорового способу життя, підготовці до життєвої практики. Одна з головних причин того, що фізична культура не завжди є основною потребою людини – це зсув акценту при її формуванні на рухові

компоненти в збиток інтелектуальним і соціально-психологічним. Отже, необхідно інакше поглянути на проблему формування фізичної культури людини, на її теоретичні основи.

Цінність фізичної культури для особистості і всього суспільства в цілому, її освітнє, виховне, оздоровче і загальнокультурне значення полягає саме у формуванні здорового способу життя, розвитку тілесних, духовних і творчих сил. Психологи, педагоги і тренери (В.А. Ананьев, Н.Ж.Булгакова, В.Н. Скарбніков, Ю.П. Лісичин, Л.П.Макаренко, В.А.Парфенов, З.П.Фірсов) визнають, що фізична культура і спорт звертаються до людської особистості в цілому. Заняття фізичною культурою сприяють освоєнню емоційно-ціннісного досвіду, забезпеченню відносної адаптації особистості до соціальної і природної сфери, а також сприяють самореалізації і розкриттю духовних потенціалів останньої. Це, у свою чергу, вимагає перегляду змісту і технологій навчання, що відбите у роботах вітчизняних і зарубіжних авторів (Л.І. Божович, П.Я. Гальперіна, А.В. Петровського, В.А. Петровського, В.А. Сластеніна, К. Роджерса та ін.) [1,3,5,7,9]. Творчим і фізичним розвитком студентської молоді є два взаємопов'язані аспекти їх зростання. Так само, творчий розвиток і зміцнення психологічного здоров'я особистості, взаємопов'язані між собою і розвиваються у взаємодії один з одним. Принципове значення у цьому плані мають дослідження проблем фізкультурно-оздоровчої роботи з молоддю в умовах освітніх установ (В.М. Баранов, П.Ф. Лєсафт, Л.І. Лубишева, В.Н. Лях) [7,8]. У ряді досліджень показана особлива роль рухів у плаванні та ігор у воді для активізації творчих можливостей, розвитку пізнавальних стратегій для адекватної оцінки ситуації спілкування і взаємодії, вибору конструктивної моделі поведінки. Розвиток рухових здібностей на заняттях оздоровчим плаванням оптимізує розвиток фізичної і розумової працездатності і реалізацію творчих потенціалів особистості (Л.П.Макаренко, І.І. Переверзін) [4, с.17-23].

Мета нашої статті полягає у теоретичному вивченні умов психологічного супроводу творчого розвитку студентської молоді на заняттях в групі оздоровчого плавання. На відміну від наявних робіт в даному напрямі, нами зроблений особливий акцент на взаємозв'язок творчого розвитку і зміцнення психологічного здоров'я особистості засобами оздоровчого плавання. Ми звернули особливу увагу на вивчення психологічних механізмів впливу плавання і водного середовища на особистість та її розвиток, що також є новим аспектом дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фізична культура в цілому і плавання, зокрема, володіють великими і різноманітними можливостями для впливу на різні сторони психічного життя і розвитку людини – інтелект, відчуття, волю, мотиви, творчі процеси. Разом з тим, потенціал фізичної культури, і особливо, оздоровчого плавання як засобу розвитку загальних і спеціальних творчих можливостей особистості майже не досліджений. У наявній літературі ми не зустріли досліджень, в яких би вивчався вплив оздоровчого плавання на творчий розвиток студентської молоді. На основі теоретичного аналізу літературних джерел та наявного практичного досвіду, визначено значення фізичної культури в цілому і занять оздоровчим плаванням зокрема, як чинників творчого розвитку і психологічного здоров'я студентської молоді. Результати дослідження дозволили виділити нові аспекти впливу водного середовища і плавання на творчий розвиток і зміцнення психологічного здоров'я досліджуваних. На основі результатів теоретичного дослідження виявлені і описані основні психологічні умови і чинники, що визначають ефективність творчого розвитку молоді в групах оздоровчого плавання, показано наявність різних підходів до розуміння цього феномена і початкових принципів його дослідження; дозволив виділити велике число складових цього процесу, а також різноманіття умов, що забезпечують його, і чинників [11, с.15].

Важливо відзначити, що рівень культури суспільства все більшою мірою визначається розкриттям індивідуальних здібностей людини (фізичних, психічних, творчих, етичних) (Е.А. Голубева, В.П.Зінченко, Л.І.Лубишева, Л.С.Малигин, В.М. Моргунов, В.А. Салишков, І.В.Чеботарев, Ю.К.Чернишенко та ін.). Особовий підхід у вивченні творчості характеризується особливою увагою до емоційних і мотиваційних чинників, необхідною умовою творчого розвитку є успішність адаптації особистості до умов, що змінюються. Не менш важливою стороною процесу адаптації є дотримання моральних норм, що забезпечують здатність адекватно сприймати індивідом пропоновану для нього певну соціальну роль [13]. Узагальнюючи розглянуті підходи і напрями, ми визначаємо творчий розвиток як формування здатності молоді людини проявляти ініціативність, гнучкість, оригінальність, оперативність при виборі поведінкових реакцій в ситуації спілкування, позитивний емоційний настрій і впевненість в собі. Вивчення широкого кола досліджень даної проблеми дає нам підстави виділити наступні критерії творчого розвитку в єдності з показниками психологічного здоров'я: позитивний настрій, емоційна врівноваженість, адаптивність високий рівень розумового розвитку, широта інтересів, незалежність, оригінальність, розвинені естетичні відчуття, здібність до співпереживання, товариськість, впевненість в своїх силах, низький рівень тривожності і страху невдачі, саморегуляція, висока самостійність і потреба в досягненнях, внутрішня мотивація творчості, ініціативність, схильність до ризику, інновацій, незвичних видів і нових способів діяльності, наполегливість [14].

Аналіз літератури показав недостатній розгляд питань впливу водного середовища і плавання на творчий розвиток особистості. При цьому багатьма фахівцями наголошується оздоровчий вплив плавання, його сприятливий вплив на основні показники фізичного розвитку людини [15-17]. На основі аналізу досліджень Н.Ж. Булгакової, В.А. Парфьонова та інш. можна зробити висновок, що плавання, будучи складовою частиною фізичної культури, виховуючи і розвиваючи рухові здібності, сприяє вирішенню соціально обумовлених завдань всестороннього і гармонійного розвитку особистості, досягнення стійкості організму до соціально-екологічних умов, підвищення адаптивних властивостей організму. Психологи і тренери, що досліджують механізми впливу оздоровчого плавання на людину, стверджують, що плавання, як й інші види спорту, засновані на принципах гармонії, володіє здатністю надихати, активізувати або розслабляти людину, знімати стреси і напругу, «зводити воедино» тіло, розум і відчуття для творчої діяльності [4,6].

Проведений теоретичний аналіз дозволив виявити основні чинники впливу водного середовища, які необхідно враховувати у супроводі творчого розвитку особистості на заняттях у плавальному басейні:

- естетичне сприйняття;
- активізація всіх відчуттів, масаж;
- відчуття легкості, невагомості, ковзання, свободи, швидкості, безпеку рухів;

- бадьорості від контакту з водою.

Аналіз досліджень по теорії і методиці навчання плаванню дозволив виявити найважливіші властивості води, які створюють опору для виконання різних рухових дій, визначають різноманітний вплив на організм людини, розвивають всі пізнавальні (відчуття, сприйняття, пам'ять, уява, мислення) і емоційно-вольові процеси, сприяють творчому розвитку і зміцненню психологічного здоров'я [11]. Основоположною в нашому дослідженні є ідея нерозривного зв'язку творчої активності і психологічного здоров'я людини, при якій активізація творчих здібностей є компонентом психологічного і фізичного розвитку особистості. Результати досліджень показали, що розвиток рухових здібностей на заняттях оздоровчим плаванням оптимізує фізичну і розумову працездатність, реалізацію творчих потенціалів особистості (Л.П.Макаренко, І.І. Переверзін). Регулярні заняття плаванням оптимізують емоційний фон людини, виховують у неї естетичні відчуття, розвивають силу, швидкість, витривалість, гнучкість і спритність, сміливість, завзятість, зібраність, самостійність, сприяють розвитку цілеспрямованості, самовладання, дисциплінованості, самостійності і творчої ініціативи, уміння діяти в колективі. Все це закладає основу творчого розвитку і психологічного здоров'я особистості.

На основі результатів діагностичного дослідження рівня і стану творчого розвитку і психологічного здоров'я студентів, нами використовувалася комплексна методика, що включає спостереження, бесіди, опитування, тести, аналіз продуктів творчої діяльності студентів [2]. У попередніх дослідженнях стояло завдання виявити загальний вплив оздоровчого плавання на стан творчої активності і психологічного здоров'я особистості. Для цієї мети проводилося порівняння найбільш загальних показників цих властивостей у студентів, що тривало займаються плаванням, недавно почали заняття, і таких, що не займаються плаванням. Попередні дані досліджень показали існування відмінностей на користь осіб, що займаються плаванням, і дозволили висунути гіпотезу про позитивний вплив оздоровчого плавання на активізацію творчих можливостей студентів і зміцнення показників їх психологічного здоров'я.

Для проведення основного діагностичного дослідження були використані наступні експериментальні методики:

1. Перший блок методики - діагностика показників творчого розвитку молоді включала:

- діагностику мотивів творчої активності і поведінки;
- діагностику рівня творчих здібностей.

2. Другий блок методики - діагностика стану і рівня психологічного здоров'я молоді включала:

- діагностику показників емоційної стійкості;
- вимірювання показників упевненості в собі;
- вимірювання показників адаптивності і настрою;
- діагностику рівня товариськості.

Отримані дані свідчать про переважання середніх і трохи нижче середніх рівнів по більшості вимірюваних показників. При цьому виявлений підвищений рівень зовнішньої мотивації творчої активності ($p < 0,05$).

Результати розрахунку і аналізу узагальнених показників по блоках характеристик: а) рівня творчого розвитку, б) рівня психологічного здоров'я, а також в) інтегрального показника емоційно-творчого стану випробовуваних в цілому, показали, що початковий рівень творчого розвитку студентів, також як і початковий рівень їх психологічного здоров'я за показниками емоційно-особових характеристик опинився нижче середнього.

На основі отриманих даних, нами були розроблені методичні рекомендації, які були адаптовані програмою з розділу «Плавання», яка націлена на істотну оптимізацію творчого розвитку студентів у взаємозв'язку з їх психологічним здоров'ям. Ця основна мета реалізована за допомогою вирішення наступних завдань, опис яких одночасно є описом змісту відповідних блоків підготовки в структурі програми – мотиваційна, когнітивна, операційна підготовка.

Мотиваційна підготовка направлена на вироблення мотивів і позитивних установок студентів (розвиток і зміцнення потреби займатися плаванням; розвиток прагнень до постійного оздоровлення фізичних, психологічних і духовних характеристик особистості, мотивації до вищих потреб самореалізації, творчості, само актуалізації). Когнітивна підготовка пов'язана з формуванням у студентів системи необхідних знань (знання про плавання як вид спорту і засіб оздоровлення, про здоровий спосіб життя, знання про поведінкові патерни в різних ситуаціях, про способи самовираження, знання про прийоми самореалізації, оздоровлення емоційних станів). Проведена серія бесід, тематичних випусків газети, презентацій, ознайомлення студентів з особливостями водного середовища, його впливу на організм, психіку і особистість, з історією плавання, його різної техніки, з розповідями про життя відомих плавців, цікавими і гумористичними випадками з їх життя.

Операційна підготовка включала вироблення, закріплення і розвиток системи умінь і дій, пов'язаних з реалізацією своєї поведінки, творчої активності, спілкування, дотримання здорового способу життя і підтримки гарного настрою, зняття тривожності, підвищення упевненості в собі, спонтанності в спілкуванні, прояву чуйності, щирості, альтруїзму та інших характеристик творчої активності і психологічного здоров'я. У цьому блоці програми реалізовані завдання і вправи, які не тільки використовувалися на заняттях, але й пропонувалися для самостійної роботи.

Програма була реалізована в системі спеціальних групових занять оздоровчим плаванням зі студентами в умовах басейну, що систематично проводилися протягом всього періоду експерименту. Для перевірки ефективності програми як засобу і умови творчого розвитку і психологічного здоров'я студентів була проведена вторинна контрольна діагностика рівня творчого розвитку і стану психологічного здоров'я всієї вибірки випробовуваних за всіма раніше діагностованими показниками. Діагностика здійснювалася по тій же комплексній методиці, що і первинний зріз. Контрольна діагностика показників творчого розвитку, в сукупності характеристик творчих схильностей, мотивації творчої активності і рівня творчих здібностей, виявила статистично значущі позитивні зміни у всіх цих показниках студентів. Можна упевнено стверджувати, що всі ці позитивні зміни відбулися за рахунок формуючого впливу програми, оскільки істотних статистично значущих змін в цих показниках у студентів за даними контрольної діагностики, не виявлено. Контрольна діагностика показників психологічного здоров'я, в сукупності характеристик емоційної стійкості, рівня тривожності, упевненості в собі, рівня настрою і товариськості, також виявила значні

позитивні зміни в цих показниках.

ВИСНОВКИ. Таким чином, запропоновані нами методичні рекомендації до програми творчого розвитку студентів у процесі занять оздоровчим плаванням показала високу ефективність не тільки в плані істотного збільшення показників творчої активності останніх, але й у плані значного впливу на показники розвитку загальних творчих здібностей, показники їх психологічного здоров'я. Отримані дані є переконливим підтвердженням нашої гіпотези про те, що заняття в групі оздоровчого плавання оптимізують творчий розвиток особистості, формують і укріплюють психологічне здоров'я особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев В.А. Основы психологии здоровья. Книга 1. Концептуальные основы психологии здоровья / В.А. Ананьев. – СПб.: Речь, 2006. – 384 с.
2. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей / Д.Б.Богоявленская. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 320 с.
3. Божович Л.И. Избранные психологические труды. Проблемы формирования личности / Л.И. Божович. – М.: Международная педагогическая академия, 1995. – 212 с.
4. Булгакова Н.Ж. Оздоровительное, лечебное и адаптивное плавание : Учеб. Пособие для студентов высш. учеб. заведений / Н.Ж. Булгакова, С.Н. Морозов, О.И. Попов. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 432 с.
5. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
6. Каган М.С. Искусство и общение / М.С. Каган // Искусство и общение. – Л.: 1984. – 234 с.
7. Лубышева Л.И. Социальная роль спорта в развитии общества и социализации личности / Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. – 2001. – №4. – С.11-17.
8. Лях В.И. Двигательные способности / В.И. Лях // Физическая культура в школе. – М.: Физкультура и спорт, 1996. – №2. – С.17-21.
9. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики / А. Маслоу – СПб.: Евразия, 1997. – 138 с.
10. Оздоровительное плавание для людей различного возраста: методические рекомендации для институтов физической культуры. – Смоленск, СГИФК, 1989. – 29 с.
11. Психологическая характеристика плавания : Метод, рекомендации / Ком. по физ. культуре и спорту при Совете Министров КиргССР, Респ. метод. каб. / Под ред. Е. И. Ижеровской. – Фрунзе : Б., 1983. – 33 с.
12. Психология здоровья как условие самореализации личности / Под ред. М.И. Кошеновой, В.М. Физикова // Материалы науч.-практ. конференции. – Омск: Изд-во ОмГПУ, 2008. – 372 с.
13. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / К. Роджерс. – М., 1994. – 231 с.
14. Amabile T. M. The social psychology of creativity / T.M. Amabile. – Berlin – Heidelberg – New York – Tokio: Springer Verlag, 1983. – XV. – 245 p.
15. Bruce T. Childcare and education (3rd edn) / T. Bruce, C. Meggit. – London, Hodder, Stoughton. 2002. – 123 p.
16. Craft A. Creativity across the primary curriculum: framing and developing practice / A. Craft. – London, Routledge, 2000. – 302 p.
17. McCoy J.M. The potential role of the physical environment in fostering creativity / J.M. McCoy, G.W. Evans // Creativity Research Journal, 14, 2002. – P.305-316.

Сушко Р.О.

Національний університет фізичного виховання та спорту України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

В статті здійснено аналіз сучасних підходів до вдосконалення підготовленості баскетболістів національної збірної України та молодіжних збірних команд України різних вікових груп на основі результативності їх виступів у офіційних міжнародних змаганнях. Показано, що низькі результати змагальної діяльності кваліфікованих баскетболістів обумовлені низкою чинників, а саме: низьким рівнем конкуренції в складі команд, невідповідністю гравців конкретного амплу модельним вимогам, нестачею змагальної практики відповідного рівня, тощо. Автором зазначено, що на структуру підготовленості кваліфікованих і висококваліфікованих баскетболістів впливають чинники глобалізації спорту вищих досягнень □ уніфікації та інтеграції підготовки в національних федераціях, міграції та концентрації перспективних і висококваліфікованих гравців у кращі світові центри підготовки. За допомогою анкетного опитування найбільш авторитетних українських фахівців і подальшої обробки отриманих даних узагальнено шляхи подолання проблем вдосконалення підготовленості висококваліфікованих баскетболістів.

Ключові слова: підходи, баскетбол, вдосконалення, підготовленість, етапи, змагання, діяльність, сучасні умови, глобалізація.

Сушко Р.А. Современные подходы к совершенствованию подготовленности высококвалифицированных баскетболистов: обзор проблемы и пути решения. В статье проведен анализ современных подходов к совершенствованию подготовленности баскетболистов национальной сборной Украины и молодежных сборных команд Украины различных возрастов на основе результативности их выступлений в официальных международных соревнованиях. Показано, что низкие результаты соревновательной деятельности квалифицированных баскетболистов обусловлены рядом факторов, а именно: низким уровнем конкуренции в составе команд, несоответствием игроков конкретного амплу модельным требованиям, нехваткой соревновательной практики соответствующего уровня, и др. Автором отмечено,